

1944

Přírodní poměry

V lednu byla zima celkem mírná, ba na počátku měsíce února dosáhla teplota $+15^{\circ}\text{C}$, takže se objevily na slunci mouchy i včely. V polovině února však napadlo tolik sněhu, že bylo nutno nařízenou pracovní povinností prohazovati silnice. Sněhové přehánka se pak dostavovaly pravidelně až do konce března. Oteplení se dostavilo až v dubnu, kdy 7. dubna začalo setí. Polní práce pak pokračují za stálého počasí, jsou včasné skončeny a sušení sena je špatné. 1. června se dostavila prudká bouře a pak následující lijavce až do počátku žní, které začaly 26. července. Po celou dobu žní je krásné počasí, takže úroda je v pořádku sklizena. Nepršelo až do konce září. Orání na setí a vyorávání řepy v suché půdě, která se láme po kusech, je velmi namáhavé.

Hospodářské poměry

Zdařilé žně přinesly v celku dobrou úrodu. Projevilo se to i v předpisu dodávek obilí, který je oproti minulým létům zvýšen: tvrdé obilí: předpis 1375 q dodáno 1181 q, krmné obilí: 850 q, dodáno 635 q; slámy: předpis 40 q dodáno 40 q, sena: 35 q dodáno 35 q; zemáků: 450 q dodáno 409 q; z dobytka odevzdáno: 2 koně, 32 kusů rožného, 93 vepřů, 26 opeřenců; 30 058 kusů vajec. Ceny jsou nezměněny.

Nucené práce

Ode dne 30. dubna nastává nové odčerpávání pracovních sil z rozkazu úřadu práce do Německa. Dne 18. září odchází 5 mladých synků na zákopové práce na pohraničí Slovenska a Maďarska. Mají zachraňovati německou velkoříši v posledním tažení, neboť bojová fronta vítězících Spojeneckých vojsk se přiblížila k hranicím naší vlasti, jejíž

osvobození každý nedočkavě očekává. Pozdější zákopy na Moravě kopalo ze zdejší obce celkem 11 mužů 180 dní.

Těž škola je tím postižena. Učitel Jan Ludík je 28. září pracovní nasazen do pracovního tábora ve Smiřicích v Čechách. Na škole v obou třídách vyučuje 54 dětí (29 chlapců, 25 dívek) jen řídící učitel střídavě, polodenně. Žáci odcházející ze škol nemohou si svobodně vybírat své budoucí povolání, ale pracovní úřad je přiděluje hlavně do dolů na uhlí. Nová učitelská síla je na školu přidělena až od 1. prosince. Je to Emilie Zahradníková, žena učitele zdejší zimní rol. školy.

Válečné události

Blížkost fronty se ozývá i v naší obci. Dne 13. dubna bylo poprvé slyšeti dunění a chvění při náletu na Vídeň. Americká letadla často přeletují nad obcí při náletech na Ostravu, Prostějov, Brno, Olomouc aj. města. Těž naše obec by byla málem postižena. Ne sice přímým náletem, ale odhozením bomb amerického letadla dne 20. prosince, které při úniku odhodilo pět šest 6 bomb po 2 – 2,5 q těžkých na území katastru obce Podširočí, Ringleky a Trávníky, z nichž poslední bomba dopadla asi 200 m od prvních stavení obce za silných detonací. Hůře na tom byli v Uhřicích, kde bomby z téhož letadla rozbořily 4 domy a zabily 8 lidí.

Pohyb obyvatel

V tomto roce se narodily 4 děti (2 chlapci + 2 dívky) a zemřelo 5 lidí (3 muži, 2 ženy). Obec má 613 obyvatel.

Sociální péče

Při povinné sbírce Sociální pomoci vybráno bylo 5 912 K, na podporách zdejších občanům vyplaceno 6 800 , školním dětem 1 600 K.

Rozpočet

Obecní rozpočet

Řádná potřeba: 165 455 K

Řádná úhrada: 27 380 K

---

138 075 K

Mimořádný rozpočet: 123 400 K

1945

Vánoce s mírnou zimou uplynuly, ale na škole se nevyučuje pro nedostatek otopu. Zavedeno domácí vyučování se zadáváním domácích úkolů. Blížkost fronty se projevuje. Dne 14. února byla škola zabrána k ubytování vojska maďarského. Dnem 20. února bylo i domácí vyučování zastaveno na celém okrese. Shromažďování žactva je zakázáno, aby se zabránilo šíření nakažlivých chorob, zejména skvrnitého tyfu, který se u ustupujícího maďarského vojska vlivem vši rozšiřuje. V obci se onemocnění nevyskytlo, ale zavšivení u vojska bylo. Na výzvu představenstva obce poskytli občané vojákům možnost odvšivení. Vojsko je ubytováno též v hostincích i soukromých domech. Stav vojska, morálka i zásobování jeho jsou špatné. K obyvatelstvu se vojsko chová celkem přátelsky. Po jejich odchodu v březnu jsou ve škole v kamnech granáty.

Poslední dny okupace

Dne 27. února je k zákopovým pracím v Brně nasazen též třídní učitel. Teprve od 19.3. je na školu přidělen zástupce Jan Holub z Prasklic, který však vyučování zahajuje až po

velikonocích 4. dubna. Ale jen na chvíli. 13. dubna je ve škole opět ubytováno vojsko slovenské a 26. dubna vojsko německé, které se odchodem jedněch útvarů a příchodem jiných zdržuje v obci neustále. Jsou ubytováni všude, hlavně u rolníků, kterým vykrmují poslední zásoby píce pro dobytek a rekvírují jim potahy i vozy k převážení materiálu. V obci se staví záseky a překážky k případnému boji. Občané kopou kryty a schovávají oděv, prádlo i potraviny. Tak to trvá až do neděle 29.4. za stále se blížící dělostřelby, která je slyšeti za lesy od jihu i západu. Noci osvětlují vzdálené požáry. Fronta se blíží. Obyvatelstvo s napětím očekává příští události.

V neděli 29.4. v odpoledních hodinách nastává však uvolnění. V obci usazené německé dělostřelectvo dostává rozkaz obec vyklidit a odjíždí směrem na Morkovice a za nimi odchází směrem od Zdounek další a další vojenské útvary, které pochodují a jedou celou noc až do pozdních hodin ranních dne 30.4.

V pondělí 30.4. je v obci klid a na tváři každého viděti úlevu, ačkoliv za lesem od Roštína a Litenčic zní dělostřelba a je slyšeti i jednotlivé výstřely ručních zbraní. Teprve v pozdních hodinách odpoledních nastal ve vsi ruch způsobený zprávou, že velitel německého vojska, jež mělo obsazeno odsunutě vagóny se zbožím na lokální trati Nezamyslice – Morkovice, hodlá vagóny se zbožím vyhodit do vzduchu. Lidé pěšky i s povozy pospíchají k trati a odváží vše co se jim hodí i nehodí: válečky na nudle, dřevěné podnosy na jídlo, železné trubky, uhlí, pilky, vlnu, motory, nábytek, krmiva pro dobytek aj. Lidská chamtivost je neukojitelná, i když si neuvědomuje, že je uprostřed války, která snad za chvíli může zničit celou obec. Mohlo se tak skutečně státi, neboť Němci měli v okolí rozestaveno dělostřelectvo a jediné štěstí, že neměli nábojů. Ruch s brakováním trvá až do večera. V noci se ozvaly výbuchy a vagóny na trati hoří a svítí na cestu ustupujícímu německému vojsku.

Noční klid ze 30.4. na 1.5., přerušovaný jen pleskotem prudkého deště je o 3. hod. ranní roztržen příchodem německého oddílu, asi 60 mužů pod vedením majora, který se dotazuje na cestu do blízkého osamělého dvora Obora. Řídící učitel je doslova vytažen z postele a musí jim ukázat cestu.

Osvobozovací boj

A pak nastává ráno, dne 1. května, Svátek práce, který je i svátkem osvobození naší obce. Před 12. hodinou polední vystupují z lesa pod Kleštěncem první oddíly rumunského vojska, které ve střetu, s puškou připravenou k palbě se blíží k naší obci. Ale vesnice je vítá radostně prapory, voláním i pohoštěním. V tom padla rána, druhá, třetí a již se rozklepal kulomet. Občané upozornili rumunské velitele, že samotou Oboru mají obsazenou Němci. Je odpoledne. Boj o dvůr nastává. Rumunské vojsko se zakopalo v okolí obce a dělostřelectvo od Morkovic i Slížan buší salvami na kapličku sv. Anny, okolní pozemky, na dvůr Oboru i na obec Tetětice, kde jsou všude Němci. Na území naší obce bylo asi 200 vojáků rumunské armády. Velitelství bylo v čísle 69 velitel měl hodnost nadporučíka. V palebném postavení byla 4 děla ráže 7,5 cm za domy č. 117, 104, 120 a u hřbitova. V Paníháji byly minomety. První rána vyšla mezi 13 a 14 hod. odpoledne. Teprve před večerem lze pozorovati ústup Němců z Obory i okolí do lesíka Lipiny, kde boj pokračuje do noci osvětlené požárem v Tetětících. Němci dělostřelectvo nemají. Do obce přichází 1 raněný Rumun. Obvaziště bylo v domě č. 116. Němci mají ztráty na mrtvých.

Ve středu 2.5. je obec osvobozena úplně, bez jediné újmy na životech a majetku občanů. Ale boj zuří dále. Rumunská vojska vyčistila lesík Lipinu a přes obce Medlov a Zborovice postupují směrem na Troják a ke Kroměříži. Druhá část vojska rumunského vyhání Němce z Tetětic a bojuje o Dřínov. Večer za deště nastal nápadný klid. Temnotu ruší jen záblesky raket a hukot letadla. Dřínov není ještě dobyt. Tísňivé ticho je náhle přerušeno salvou

výstřelů, které světélkují nocí. Výstřely se ozývají téměř za humny naší obce na Trávnících. Nevíme, co se děje.

Teprve 3. května ráno jsme se dověděli, že rumunská vojska ustoupila a chyběla jen hodinka, aby se Němci vrátili zpět do naší obce. Nestalo se tak a dnes již boj doznívá z dálky od Trojáku a Nezamyslic. Další rumunské posily se usazují v obci. Mají svátky velikonoční. Žádají zásobování. Dostávají několik kop vajec, mnoho drůbeže i vepře. Vše proplácí, takže se objevují peníze rumunské, protektorátní i nové československé, jimiž je armáda zásobena.

Dnešního dne projíždějí obcí první oddíly Rudé armády, všech druhů zbraní, ale nezastavují se. Klusem i cvaem projíždí obcí směrem na Morkovice, Pornice, Pačlavice, Dětkovice jako posily pro boj o Vyškov a pevnost Kozí Horku.

Dne 4.5. projíždí obcí další spousty ruského vojska, od včerejšího dne celou noc a dnes opět celý den a celou noc. Slízanští občané stojí při silnici, zdraví Rudoarmějce a podávají posilnění. V neděli 6. května, v pozdních hodinách odpoledne přijel do obce ruský lazaret. Škola i s učitelskými byty je první vystěhována. Řídícího učitele vzal na byt František Minks č. 11, učitele J. Ludíka Frant. Urban č. 104. Na druhý den vyklizují se hostince i některé soukromé domy v okolí školy. V usedlostech č. 27, 28 a 35 byl zřízen lazaret pro 150 koní, v domě č. 18 koupelna, v č. 138 kuchyň, v č. 22 velitelství. Občané se přestěhovali buď ke známým, nebo bydlili na hůrách a komorách. Do lazaretu ve škole musely být zapůjčeny postele. Dívky pomáhají při čištění v lazaretu, chlapani ošetřují a čistí koně. K této práci byli přiděleni i učitelé, neboť učitel musí uměti vše; učiti, pořádati slavnosti, sbírat odpadky i čistiti koně, jak naznalo představenstvo obce. Občané dodávají zásobování. V obci je klid, ačkoliv vzdálená dělostřelba a hukot letadel stále připomíná, že válka dosud neskončila.

Těž ve středu 8.5. rachot boje se stále ozývá a zvláště v pozdních hodinách večerních se stupňuje tou měrou, že obyvatelstvo naší vesnice vyběhá z domků a s úžasem pozoruje, co se děje. To již není boj, to je nějaká slavnost. Všude v dálce, kam oko dohlédne, vyletuje velké množství raket všech barev a duní výstřely všech zbraní. Slavnost, skutečná slavnost, poněvadž byla podepsána kapitulace Německa a nastává mír.

Osvobození (oslavy)

Slavnost na počest osvobození začala dne 9. května ráno. Po ukončení v Morkovicích se seřadil průvod a s hudbou, prapory a krojovanou mládeží přišel do Slízan. Shromáždění se konalo před školní budovou, kde bylo velitelství místního lazaretu. Přítomné uvítal řídicí učitel, načež promluvil rusky velitel lazaretu o boji a zničení fašismu a osvobození naší domoviny. Provoláním slávy Rudé armádě, maršálu Stalinovi, prezidentu dr. E. Benešovi a státními hymnami byla skončena. Večer se shromáždilo občanstvo před obecní radnicí, kde promluvil starosta obce František Novotný. V projevu zdůraznil zásluhu Spojenců a všech zahraničních i domácích pracovníků o naše osvobození a osvětlil program vlády naší republiky. Uctěním památky všech padlých byla zakončena.

Národní výbor

A nyní nastává práce. V neděli 13. května přejal správu obce nově ustavený 12 členný Národní výbor, v němž jsou zastoupeny následující strany sestavené na schůzi dne 8.5.:

Strana komunistická má 4 členy: Mareček Jan, košíkář č. 83, Pajgr Stanislav, krejčí č. 102, Volek Bohumil, stolař. dělník č. 66, Zaoral Ladislav, košíkář č. 19.

Odboj 5 členů: Dolák Josef, rolník č. 13, Jurečka Karel, košíkář č. 144, Malý Miroslav, košíkář č. 72, Novotný František, zemědělec č. 136, Urban František, košíkář č. 104.

Strana lidová 2 členy: Lejsal František ml., rolník č. 137, Krpec Alois, rolník č. 27.

Strana národně-socialistická 1 člen: Kadlec František č. 71.

Tento Národní výbor je dne 28.5. změněn. Ve straně komunistické místo Bohumila Volka nastupuje Otakar Churý, dělník č. 126, místo Aloise Krpce ve straně lidové nastupuje Josef Malý č. 78 a třetí člen Rudolf Šabata, košíkář č. 67, strana nár. socialistická získává druhého zástupce Aloise Křepelku, košíkáře č. 122. Poněvadž zástupci odboje nejsou úřady uznávány za politickou stranu, zakládají státem uznanou stranu sociálně-demokratickou a včleňují se do ní nebo do jiných polit. stran. Josef Dolák č. 13 z Národního výboru odstupuje. Když pak je vydáno vládní nařízení o utvoření Nár. výboru dle parity polit. stran, je dne 6. června sestaven takto (a má 15 členů):

Komunistická strana čl.: 4 členové S. Pajgr, J. Mareček, Miroslav Malý, Lad. Zaoral

Lidová strana čl.: 4 členové Lejsal Fr., Malý Jos. č. 78, Malý Jos. č. 147, Šabata Rud.

Sociálně demokratická strana: 3 Jurečka K., Novotný Fr., Urban Fr.

Národně socialistická strana: 4 Kadlec Fr. č. 71, Kadlec Fr. č. 106, Křepelka Al. č. 122, Koutský J. č. 64

Předsedou je zvolen St. Pajgr, náměstký: K. Jurečka aj. Malý č. 78, zásobovací agendu vede Fr. Kadlec č. 71, obecní agendu Bohuslav Churý č. 109, ohlašovací úřad R. Šabata, školství J. Mareček, zemědělství Fr. Lejsal č. 137.

Bezpečnostní komise, kterou řídí K. Jurečka a M. Malý projednala 11 udání na 11 osob. Sborem nár. bezpečnosti byli zatčeni a uvězněni ze zdejší obce 4 muži, z nichž propuštěni 3, kteří byli celkem 210 dní vězněni.

Zásobovací agendu řídí František Kadlec č. 71, policejní přihlášky vede Rudolf Šabata č. 67, obecní agendu Bohuslav Churý č. 109.

Odboj

Zástupci odboje v Nár. výboře nejsou, jak již vzpomenuto, zástupci politické strany, ale občané, kteří podporovali partyzánské hnutí v okolních lesích, ačkoliv přítomných, legitimovaných partyzánů v obci nebylo. K členům odboje patří zejména občané Ladislav Burša, zemědělec č. 30, Rudolf Burša, medik č. 14, Vojtěch Krejčíř, dělník č. 33 a jeho manželka Adolfie Krejčířová a rolník Josef Dolák č. 13. Tito sesbírali během války 70 000 K na penězích, 17 q mouky, sádlo a obilí, kteréžto věci prostřednictvím švagra bratrů Buršových, Jaromíra Navrátila, stavitele v Bučovicích, byly dopravovány partyzánskému velitelství v Brně. Velmi aktivním byl Vojtěch Krejčíř, předák komunistické strany, který se skrýval po celou válku před gestapem a konal spojovací službu. Na počátku roku 1943 byl však V. Krejčíř zatčen a 28. června byli zatčeni též Josef Dolák, Ladislav Burša a brzy po tom Rudolf Burša a Adolfie Krejčířová. Mezi tím byl již při stanném právu popraven Jaromír Navrátil z Bučovic. Zatčení byli gestapem odvezeni do Kounicových kolejí v Brně a po výsledku k soudu do Vratislavě. Tam byli v srpnu 1944 odsouzeni: Ladislav Burša a Adolfie Krejčířová ke 3 letům, Rudolf Burša k 7 letům vězení a Vojtěch Krejčíř k smrti. Jeho poprava vykonána stětím dne 25. října 1944 ve Vratislavě. Ladislav Burša, vězněný v koncentračním táboře v Olešné u Vratislavi, těžce onemocněl tuberkulosou a na pochodu smrti byl ubit v okolí Klein Zeitz dne 20.3.1945. Z koncentračního tábora ve Vratislavě se po 17 měsíčním vězení vrátil v říjnu 1944 Josef Dolák a po skončení války Rudolf Burša vězněný v Beyeruthu a Adolfie Krejčířová.

Školství

Život v obci se pomalu vrací do normálních kolejí. Dne 25.5.1945 byl vojen. lazaret Rudé armády přestěhován do Města Žďáru a škola uvolněna. Po dobu čištění a malování škol. místností vyučovalo se nouzově již od 20.5.1945 v hostinci p. Krejčího. Dnem 1.6.1945 zahájeno pravidelné vyučování ve školní budově. Zpočátku působí na zdejší dvojtřídní škole 3 učitel. síly: R. Šimoník, řídicí uč., Jan Ludík, učitel navrátivší se z totálního nasazení a učitelka E. Zahradníková. Na zákrok MNV byla tato přeložena do Morkovic.

První školní rok v osvobozené republice začal dne 3. září 1945 opět s výše uvedenou učitelskou trojicí. Poněvadž tento stav byl neudržitelný a zaviněný nepřehledností rozdělení učitelů na školním okrese, byl J. Ludík přemístěn na měšť. školu do Morkovic, jelikož měl polovinu odbor. zkoušky a učitelů tam byl nedostatek. Na svou vlastní žádost odchází jmenovaný trvale na měšť. školu v Zastávce u Brna. Na škole je zapsáno 58 žáků (29 chlapců, 29 dívek). Škola je dvoutrídni s pěti postup. ročníky. Všechna nařízení z doby okupace jsou zrušena. Jako nový předmět vyučovací zavedena politická výchova a jazyk ruský. Nových učebnic dosud není. V zimě je však na závalu vyučování nedostatek otopu ve školách i domácnostech. Z úsporných důvodů je v době od 10.12.1945 do vánoc zavedeno pololetní střídavé vyučování a vánoční prázdniny trvají od 15.12.1945 do 14.1.1946.

Hospodářské poměry

Vlivem válečných událostí začalo a skončilo jarní setí pozdě. Žně začaly v polovině července. Úroda je průměrně dobrá u zeměků a řepy slabší. Předpis dodávek chlebového obilí činí 1 192 q, bramborů 1 162 q, ale nebyl splněn. Stav dobytka činí: 64 koní, 153 krav, 324 vepřů, 49 prasnic, 1 ovce, 248 koz, 647 kusů drůbeže (460 nosnic, 77 hus, 5 kačen). V zemědělství je nedostatek pracovních sil. Zaměstnaní jsou jen 4 čeledínové a 18 služek. Z uvedeného počtu je 11 pracujících německé národnosti. Nedostává se celkem 26 pomocných sil v zemědělství.

Měnová úprava

Klidný běh života v obci byl rozvířen k 1. listopadu celostátní měnovou reformou, při níž byla vyměněna stará protektorátní platidla za nové čsl. peníze. V obci shromážděno na vázaných vkladech asi 7 milionů korun čsl. V nové měně obdržel každý občan 500 Kčs. Ostatní peníze i uložené vklady zůstaly vázány a uvolňují se jen na žádané mimořádné výlohy: porození dítěte (2 000 Kčs), zakoupení kočárku pro dítě 2 500 Kčs, svatba, pohřeb a jiné. Obnosy majetku občanů jsou zjišťovány na základě přihlášek, který musí každý přednosta domácnosti podati. Nepřihlášené vklady a peníze propadají.

Ceny a mzdy

Současně s měnovou úpravou následuje cenová a mzdová úprava. Ceny upravil Nejvyšší cenový úřad na trojnásobně vyšší oproti cenám před válkou, ačkoliv některé potřeby jsou i pětkrát až sedmkrát dražší než před válkou. Mzdy jsou průměrně třikrát vyšší předválečných, ale mnohé srážky na daně, dávky a poplatky jim nedovolují dosažení trojnásobného zvýšení. Podle údajů stát. statistického úřadu činí peněžitý náklad na potravinové přídělky u dítěte do 6 let 540 Kčs, u dítěte od 6 do 12 let 550 Kčs, u mladistvých 607 Kčs, muž a žena potřebují na výživu 1 023 Kčs měsíčně. Zvýšené jsou i náklady na oděv. Látky se pohybují v ceně 170 – 250 Kčs za 1 m, ovšem kvalita není předválečná, obuv pro dospělého od 80 Kčs do 300 Kčs, oblek hotový od 1 100 Kčs do 2 100 Kčs. Celkově však možno říci, že se životní úroveň občanstva zlepšila, protože každý má možnost slušného výdělků, nezaměstnaných není, ba naopak nedostatek pracovních sil ve všech oborech.

Sociální péče

O přestárlé a práce neschopné občany pečuje Česká sociální pomoc, která koná pravidelné sbírky. V naší obci byly provedeny sbírky dvě v měsíci březnu sesbíráno 14 490 Kčs a listopadu 1 835 Kčs. Zdejšími občanům udělila Česká sociální pomoc za rok na podporách celkem 6 450 Kčs. Jiná sbírka „V dětech je národ věčný“ provedená okresní péčí o mládež

v červnu vynesla 11 250 Kčs a na Lidice, obec zničenou okupanty, vybráno v říjnu 8 650 Kčs.

Při obnově čs. armády jsou povoláni k voj. službě ti, kteří v době okupace nekonali voj. službu, ale mají částečný výcvik z roku 1938 – 39. Z obce nastoupilo 8 mužů a jejich rodiny, poněvadž jsou bez živitele, dostávají 20 Kčs na manželku a 10 Kčs na každé dítě denně. Obec za rok takto vyplatila 37 400 Kčs. Úhradu výplaty zabezpečí si obec z veřej. dotace.

V tomto roce se narodilo v obci 14 dětí (6 chlapců + 8 dívek), zemřelo 6 osob (1 domkař, 1 řemeslník, 1 dělník). V pohraniční strážní službě jsou 2 osoby.

Obecní rozpočet: nebyl sestavován a hospodařilo se podle rozpočtu z roku 1944.

1946

Plesová sezona

6. ledna byla v obci zahájena plesová sezona, na kterou se spolky 6 let načekaly. Zahájila ji komunistická strana čl. v hostinci u Krejčích. O čistý zisk asi 5 000 Kčs zasloužili se všichni občané bez rozdílu polit. přesvědčení. Za tři týdny na to uspořádal ples Sbor dobrovolných hasičů s výtěžkem 4 050 Kčs a 10. února čl. strana lidová se ziskem 4 780 Kčs. Z toho vidět, že sociální poměry se velmi zlepšily.

12.1.1946 byl na plenární schůzi místního národního výboru sestaven rozpočet pro tento rok:

Řádná potřeba	195 100 Kčs	Mimořádný rozpočet: 0
Řádná úhrada	32 300 Kčs	
Schodek	162 800 Kčs	, má být uhrazen z veřejné dotace

Spolková činnost

13.1.1946 Valná hromada tělocvičného spolku Sokol, který tímto obnovuje činnost. Starostou zvolen Josef Minks. Jednota má 126 členů: 41 mužů, 29 žen, 17 dorostenců, 39 žáků.

27.1.1946 byla v obci ustavena místní rada osvětová, která bude mít na starosti kulturní podniky v obci. Rada má 7 členů. Předsedou zvolen Jan Mareček.

11.2.1946 byla ustavující schůze obnovené místní školní rady, sestavené dle parity stran politických. Má 6 členů (4 z občanstva + 2 učitelé). Předsedou je zvolen Jan Mareček za KSČs.

17.2.1946 byla valná hromada Sboru dobrovolných hasičů, který má 33 činných členů a 63 přispívajících. Při sbírce na motor. stříkačku získáno 27 000 Kčs.

21.2.1946 Od toho dne bylo zavedeno na místní obecné škole střídavé vyučování s jednou učitelskou silou, neboť v důsledku osídlování pohraničí byla E. Zahradníková přeložena do pohraničí.

23.2.1946 uspořádala MRO slavnostní vzpomínku 28. výročí založení Rudé armády.

Divadlo

2.3.1946 Divadelní odbor Sokola sehrál veselohru: Následky rozvodu. Velký zájem občanů hra zklamala. Příští den byla uspořádána ostatková zábava.

3.3. Odbočka Zemského ovocnického spolku, která má 57 členů, konala valné shromáždění. Jejím působením je udržován zájem o ovocnářství v obci, o čemž svědčí i jednodenní ovocnářský kurs, uspořádaný odbočkou 5.3. Přednášel ovoc. inspektor J. Sevelda. Účast 70 osob.

6.3. Místní rada osvětová upořádala večer oslavu narozenin T.G. Masaryka s pásmem proslovu, básní a písní.

9.3. Valné shromáždění Družstva pro chov dobytka. Předsedou zvolen Fl. Malý. Členové družstva jsou všichni zemědělci v obci.

12.3. K nastávajícím volbám do Ústavodárného národního shromáždění jsou vyloženy voličské seznamy na dobu 15 dní.

14.3. Uspořádána sbírka: Pomoc Slezsku a Slovensku s výnosem 189 vajec, 340 kg pšenice, 490 kg žita.

Počasí

20.3. Končí zima vcelku mírná. Počasí v lednu: větrno, sucho, celkem bez sněhu, mrazy mírné. Únor: silné větry, sněhové přeháňky, ale sněhu málo, ku konci deštivo a plískanice. Březen: aprílové počasí.

Polní práce

začalo jarní setí. Z větší části se zaorávají oziminy: žito, jetel a pšenice až na 80%. Úřední předpis jarního osevu: 33% chlebovin, 15% řepy, 7% brambory, 5% olejniny.

Výsledek šetření jarních osevních ploch:

Pšenice jar.	54 ha 20 a
Oves	40 ha 67 a
Ječmen jar.	64 ha 35 a
směska	18 ha 22 a
Olejninny	19 ha 75 a
brambory pozdní	33 ha 24 a
brambory rané	3 ha 24 a
luštěniny	- 60 a
cukrovka	93 ha 58 a
krmná řepa	2 ha 82 a
pícniny	66 ha 80 a
Celkem	177 ha 44 a

30.3. Valná hromada Spořitelního a záloženského spolku, který má 192 členů a přes 7 milionů vkladů.

31.3. Sňaty volební seznamy v nichž je zapsáno 396 voličů (182 mužů, 214 žen) proti nimž podáno 9 námitek. Úředně zakázáno volit 3 voličům.

14.4. Vykonána sbírka pro Českou sociální pomoc ve prospěch tuberkulosních dětí s výtěžkem 2 310 Kčs.

20.4. Slavnost prohlášení míru Čs. červeného kříže byla vysílána místním rozhlasem přímo ze sněmovny v Praze. Na dané polední znamení byl zachován 2 minuty klid.

25.4. Po skončení velikonoce bylo zahájeno na obecní škole normální vyučování s nově ustavenou učitelskou silou. Polodenní vyučování trvalo 2 měsíce.

1.5. Svátek práce v obci oslavován nebyl. Občané se účastnili společné okr. manifestace polit. stran v Kroměříži.

7.5. Při odvozech branců odvedeni 2.

8.5. Snesla se nad obcí před večerem velká bouře, ale škody nenatropila.

9.5. První výročí osvobození bylo oslaveno ve škole.

Oslava

19.5. Slavnost osvobození spojená s odhalením památníku slížanským občanům padlým v první světové válce a umučeným v době okupace. Na pomník postavený před budovou záložny byla přenesena deska padlých ze školní budovy. Pomník byl pořízen nákladem 32 000 Kčs firmou Mergental z Kroměříže. Při odhalení pronesl proslov předseda Svazu osvobozených politických vězňů z Kroměříže prof. J. Černý. Básně přednesly školní děti,

zpěvy zazpíval spolek Moravan z Morkovic, hudba p. Trávníčka z Morkovic. Po odhalení pořádal MNV veselici, z jejíhož čistého zisku 13 000 Kčs a dřívější sbírky byl pomník zaplacen. Účast veliká.

V týdnu od 19.5. – 25.5., který je těsně před volbami do ÚNS, vyvíjí všechny politické strany horečnou agitaci na schůzích i plakáty. Občanstvo přijímá vše klidně.

Volby

26.5. v neděli od 8 hod. ranní do 14 hod. odpoledne probíhají volby do Ústavodárného národního shromáždění. Minutu před skončením voleb o 14. hod. došla telefonická zpráva, že mohou voliti i ti občané, kteří nějakým nedopatřením nebyli do voličských seznamů zapsáni. Nebylo to možno však provést, neboť v tom padla hodina uzávěru voleb. Proto ve zdejší obci nevolilo asi 9 osob, kteří se včas do voličských seznamů nepřihlásili tím, že jejich pobyt byl v jiné obci. Novinkou při volbách bylo zavedení voličských průkazů pro ty osoby, které byly zapsány ve voličských seznamech v jiné obci, ale volily v místě pobytu v den volby. Takto volilo v naší obci 5 osob. Sčítání hlasů provedla volební komise. Odevzdáno bylo 369 platných hlasů. Z toho získali: Komunistická strana čsl. 132 hlasů, Čsl. strana lidová 105 hlasů, strana soc. demokratická 84 hlasů, strana nár. socialistická 48 hlasů.

16.6. bylo úspěšně oslaveno 20ti letí Sboru dobrovolných hasičů ve Slížanech s požárním cvičením za účasti sborů z celého okolí.

20.6. Poradní schůze předsedů místních politických stran o dohodě k volbě předsedy MNV. K dohodě nedošlo.

Školství

22.6. Skončil školní rok. Na škole bylo 21 chlapců a 23 dívek, celkem 44 žáků. Od začátku školního roku ubylo 14 žáků odchodem do pohraničí a přestěhováním jinam. Na měšťanskou školu odchází z 5. postupného ročníku 9 žáků. Žakovská samospráva uskutečnila 3 sbírky v obci, které vynesly 6 221 Kčs. V akci „Mládež sobě a republice“ odpracovali ve žních 624 hodin, ve školní zahradě 96 hodin, přičemž zaseli a sklídili: 16 kg zeleniny, 220 kg bramborů, 87 kg zelí a 22 kg fazolí pro chudobné žáky. Za školní rok sesbírali 151 kg papíru, 226 kg kostí, 35 kg hader, 480 cínových plechovek, 78 kg léčivých bylin, 11 kg šípků a 2 kg makovic. Na penězích uspořili 2 653 Kčs. Za svou činnost obdrželi 56 kusů mýdla, 1 kg šípkové marmelády, 1,2 kg šípkového dragee, 4,5 l rybího tuku a poukaz k zakoupení 1 páru vych. obuvi pro každého žáka. Na závadu normálního vyučování ve šk. roce 1945/46 byl nedostatek otopu, takže od 10.12.1945 do vánoc bylo střídavé vyučování při otápení jedné třídy a vánoční prázdniny trvaly měsíc.

22.6. začíná léto. Uplynulé jarní počasí bylo pěkné. V dubnu slunečno, sucho, teploty až 28°C; v květnu celkem sucho a větrno, jen ojedinělé přeháňky, kterými byly zachráněny oseté řepy; v červnu v první polovině sucho a teplo, ve druhé půli deštivo.

25.6. konal MNV plenární schůzi, na níž byly přiděleny mandáty polit. stranám na podkladě výsledků voleb do ÚNS: Komunistická stran čsl. získává 6 mandátů a obsazuje je: Stanislavem Pajgrem, Rostislavem Krejčím, Ladislavem Zaoralem, Janem Marečkem, Jindřichem Krejčím, Janem Pospíšilem. Čsl. lidová strana má 4 mandáty: František Lejsal ml., František Krpec, Ang. Růžička, Rudolf Šabata. Strana sociálně demokratická získává 3 mandáty: František Urban, Karel Jurečka, Rudolf Malý. Národní socialisti 2 mandáty: Jaroslav Tesař, František Kadlec. Národní výbor má 15 členů.

29.6. Uspořádána sbírka Čes. soc. pomoci s výtěžkem 1 799,50 Kčs.

1.7. Opětovná schůze předsedů politických stran v obci o volbě předsedy MNV dohodou. K dohodě zase nedošlo.

7.7. je konána volba předsedy MNV dvakrát po sobě. V první volbě je rovnost hlasů pro Karla Jurečku – soc. dem., a St. Pajgra KSČ. Každý získává 7 hlasů a lístek je prázdný. V druhé, užší volbě mezi oběma kandidáty získává K. Jurečka 8 hlasů a St. Pajgr 7 hlasů. Proti volbě předsedy MNV K. Jurečky podávají zástupci KSČ námitky.

Pak je konána volba místopředsedy MNV taktéž dvakrát, neboť v první volbě získávají Fr. Lejsal (čsl. lid. str.) a i Lad. Zaoral (KSČ) stejný počet hlasů 6. Dva hlasy má Jar. Tesař (nár. soc.) a 1 lístek je prázdný. V užší volbě je náměstkem MNV zvolen Lad. Zaoral 8 hlasy.

Radními MNV se stávají mimo předsedu a náměstka František Lejsal ml., Rostislav Krejčí. 11.7. za deštivého počasí začínají žně.

13.7. uspořádala KSČ letní karneval

25.7. jsou rozděleny odměny zdejšími zemědělci za splněné dodávky ze sklizně 1945/46. Rostislav Krejčí získává čestný odznak a pochvalné uznání za dodávky. Dalších 12 zemědělců je poděleno poukazy na košile, punčochy, obuv a látky na šaty; mezi dalších 15 zemědělců je rozděleno 400 cigaret.

1.8. Okresní národní výbor vyhověl námitkám KSČ proti volbě K. Jurečky předsedou MNV a strana soc. dem. je vyzvána ke změně kandidáta. Předsedou MNV je pak zvolen jednomyslně Fr. Urban (soc. dem.)

9.8. skončily za příznivých podmínek žně.

18.8. je veřejné cvičení místní tělocvič. jednoty Sokol za účasti celého okrsku. Cvičilo 300 mužů, žen, dorostu a žactva. Vybráno 21 566 Kčs, režie činily 11 586 Kčs, čistý zisk 9 980 Kčs.

24.8. Skončily výmlaty obilí. Výnosy po 1 ha: pšenice 22,5 q až 28 q, ječmen 23 q – 25 q, žito 20 q – 21 q, proso 21 q. Průměr výkupních cen za 1 q: chlebové obilí 352 Kčs, ječmen 340 Kčs. Za dodávky chlebové obilí do konce 31.8. vypláceny k ceně 20 Kčs prémie za 1 q.

2.9. začal nový školní rok. Na škole obecné zapsáno 49 žáků, na mateřské 21. Nově působí na obecné škole A. Brygová na mateřské J. Kubíčková. Učebnice dosud nevyšly.

13.9. večer je pietní vzpomínka 9. výročí smrti T.G. Masaryka ve vyzdobeném vestibulu u sochy T.G.M. ve škole.

23.9. Uplynulé letní počasí bylo proměnlivé. V červenci: 1. týden krásně, teplo až 35°C ve stínu, 2. týden bouřky a deštivo, ku konci měsíce vyjasnění. V srpnu: zprvu horko s bouřkami, z nichž byly největší 11. a 12. srpna, později proměnlivo, ku konci měsíce vyjasnění. V září suché, teplé počasí.

27.9. Do konce září jsou sklizeny brambory s výnosem 65 – 90 q po měřici. Cena 77 Kčs za 1 q, rané brambory 200 Kčs za 1 q. Ihned potom se sklízí řepa za pěkného počasí, které bylo stálé. Řepa dává 65 – 95 q po měřici. Jednotná cena za 1 q činí 60 Kčs.

7.10. Do obce přicházejí na výpomoc 3 měsíce zemědělství brigádníci, mládež narozená 1927, 1928 většinou z průmyslu. Jsou zde umístěni 3 muži, 2 dívky. Pracují svědomitě.

16.10. se vyplňují přihlášky majetku k výměře dávky z majetku a jeho přírůstku v době 1939 – 1945. Je to pokračování loni započaté měnové reformy. Celkem vyměřeno v obci asi 3/4 milionu Kč na dávkách. Práce byly v obci skončeny 22.10.

27.10. Přípravy na XI. všesokolský slet byly zahájeny pálením vatry členy Sokola.

28.10. Jednotná oslava dne svobody uspořádány byly v 9. hod. průvodem s hudbou k pomníku padlých, kde po proslovu řídícího učitele, básních a zpěvu dětí složili občané slib, že splní dvouletý hospodářský plán čs. vlády.

11.11. byla tradiční Martinská zábava všech občanů.

30.11. byl uspořádán obecní hon, při němž zjištěn slabý stav zvěře.

1.12. Zaveden zimní čas zpožděním o 1 hodinu.

8.12. žactvo Sokola uspořádalo mikulášskou besídku s nadílkou.

22.12. uspořádala škola vánoční besídku s nadílkou dárků zaslaných americkým dorostem Červeného kříže.

31.12. Sokol uspořádal Silvestrovský večírek.

Hospodářské poměry

Hospodářský přehled obce k 31.12.1946

Dodávky

Předpis dodávek: tvrdé obilí 1189 q splněno na 70%, krmné obilí 384 q splněno na 47%, seno 95 q splněno na 100%, sláma 140 q splněno na 100%, brambory 1560 q – dodáno 1418 q. Dobytek: hovězí 282,96 q splněno, vepřový 129,53 splněno. Vejce: 58 520 kusů skoro dodáno. Drůbež 328 kg husí a kachen – splněno.

Zásobování

Zásobování se podstatně do konce roku zlepšilo. Na osobu, nesamozásobitele, připadá na 4 týdny: chléb, pečivo, mouka asi 12 kg, maso asi 1,5 kg, cukru 1,40 kg, tuku 0,50 kg, 4 vejce, mimo to ovoce, čokoláda, cukroví jako zvláštní přídatky zejména dětem.

Ceny

Ceny: 1 kg mouky pšeničné 7 Kčs, cukru 15 Kčs, másla 94 Kčs, maso hovězí 48 Kčs, vepřové 60 Kčs, sádlo 80 Kčs.

Pohyb obyvatel

Do pohraničí se během roku vystěhovalo 15 rodin se 74 členy. Zpět se vrátily 2 rodiny s 5 členy.

Narodilo se 6 dětí (5 chlapců + 1 děvče); zemřelo 6 (3 muži + 3 ženy). Obec má ku konci roku 535 obyvatel.

Počasí v zimě: do poloviny října pěkně, potom stále prší. První mráz -5°C a sníh padá 24.10.1946. V listopadu celý měsíc mlhavo a deštivo. V prosinci prvních 10 dní jsou sněhové plískanice, od 12.12. mrzne. Otopu, zvláště uhlí, je nedostatek.